

Broilerite toitlustamine välitingimustes

Probleem

Õuealadele juurdepääs on mahelinnukasvatuses kohustuslik. Orgaaniliste broilerite ergutamine õuealadele võib osutuda väljakutseks, kui majadest väljaspool on vaid hõre taimestik ilma puude ja põõsasteta.

Lahendus

Atraktiivsete alade rajamine on vajalik, et suurendada õueskäivate broilerite arvu. Kombinatsioon väiksematest muru ja ürtidega avatud aladest ning erinevate põõsaste ja puudega aladest, kus broilerid saavad end turvaliselt tunda, stimuleerib kanu kasutama suuremat osa õuealadest (vt joonis 1). Genotüüpide valik võib olla oluline, kuna mõned genotüübhid on aktiivsemad kui teised.

Benefits

Juurdepääs atraktiivsele välitingimustele stimuleerib broilereid olema aktiivsemad ja sööma, mis aitab kaasa loomulikumale käitumisele. Aktiivsetel broileritel on eeldatavasti vähem toidupadja kahjustusi, mis on oluline lindude heaolu seisukohalt. Lisaks suuremale aktiivsusel võivad rohi, rohttaimed ja/või pöllukultuurid õuealal pakkuda lindudele toitaineid.

Applicability box

Theme

Loomade tervis ja heaolu - Loomakasvatus - Sööt ja toitumine - Tootmissüsteemid - Kodulinnud - Ratsiooni planeerimine

Geographical coverage

Globaalne

Application time

Väljakuid võib kasutada aastaringselt; külmemas kliimas võib talvine periood siiski olla keeruline ja talveaiad on soovitavad.

Required time

Väljakute istutamine võtab aega ning uusi põõsaid ja puid ning muru/rohttaimi tuleb kaitsta lindude eest 1-2 aastat.

Period of impact

Istutusperiood on kriitiline. Äsja istutatud puid või põõsaid võib kaitsta aiaga.

Equipment

Seadmed puude ja põõsaste istutamiseks, teisaldatavad aiad.

Best in

Aeglaselt kasvavaid puid, nt viljapuid, võib varjata kiiresti kasvavate õenduspuudega, nt paju või pappel. Istutusaeg sõltub kliimast ja ilmastikutingimustest.

Practical Recommendations

- Valige taimeliigid, mis on vastupidavad ja kliimaga kohanenud, näiteks köömned (*Carum carvi*), punane ristik (*Trifolium pratense*), sigur (*Cichorium intybus*), plantaan (*Plantago major* /laialehine/)/*Plantago lanceolate* /laanelehine/, rüütli (*Lolium perenne*), eneseheina (*Prunella vulgaris*), linnulibile (*Lotus corniculatus*), lutsern/alfalfa (*Medicago sativa*).
- Osa taimedest võib olla vaja tarastada, kuni nad on saavutanud sellise suuruse, mis muudab nad vähem haavatavaks lindudele, kes söövad lehti ja väiksemaid oksi.
- Mõnede puude istutamine broileripuude vahelle ridadesse julkustab linde majast lahkuma ja levima kaugemale õuealadele (vt joonis 2).
- Kombineerige puud ja põõsad väiksemate avatud aladega, kus on muru/rohttaimed või isegi pöllukultuurid, mis soodustavad toiduotsingut ja muud loomulikku käitumist, nagu näiteks tolmuvannid, mis on hea loomade heaolule.

- Oluline on genotüubi valik. Väga kiiresti kasvavad genotüübhid ei sobi aktiivsete loomadega populatsiooni loomiseks.
- Külma talve ajal on broilerid vähem motiveeritud väljapoole minema; soovitatav on kasutada verandasüsteemi (talveaed), kus saab pakkuda silo.

Joonis 1: Kaitsekeskkond julgustab linde kasutama välisala. Foto: Sanna Steenfeldt, Aarhusi Ülikool.

Joonis 2: Mõne puu istutamine broilerite majade juurest ritta julgustab linde majast lahkuma ja kaugemale õuealadele levima. Foto: Sanna Steenfeldt, Aarhusi Ülikool.

Further information

Reading

- Steenfeldt, Sanna (2014) Kanad metsas toitlustamas. *DCA igakuine väline uudiskiri*, juuni 2014, Kättesaadav aadressil <http://orgprints.org/28724/1/28724.pdf>.
- Steenfeldt, Sanna Diversitet og integritet i økologisk slagtefjerkræproduktion- MultiChick, Aarhus Universitet. Kättesaadav aadressil http://icrofs.dk/fileadmin/icrofs/Nyheder_PDF/MultiChick/MultiChick_folder_Final.pdf.
- Almeida, G. et al. (2012) Feed intake and activity level of two broiler genotypes foraging different types of vegetation in the finishing period. *Poultry Science* 91(9):2105-13. DOI:10.3382/ps.2012-02187

Weblinks

- Vaadake mahepõllumajanduse teadmiste platvormi, et saada rohkem praktilisi soovitusi loomakasvatuse kohta.

About this practice abstract and OK-Net EcoFeed**Publishers:**

Dept. of Animal Science (ANIS). Aarhus University (AU), DK 8830

Tjele,

Phone +45 8715 6000/+45 8715 8074, , anis.au.dk

Research Institute of Organic Agriculture (FiBL), CH 5070 Frick,
Phone +41 62 865 72 72, info.suisse@fbl.org, www.fbl.org

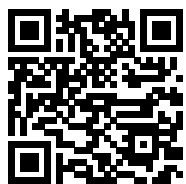
IFOAM Organics Europe, BE 1000 Brussels,
Phone +32 2 280 12 23, www.organicseurope.bio,
www.organicseurope.bio

Authors: Sanna Steenfeldt (ANIS-AU)

Contact: sanna.steenfeldt@anis.au.dk

Permalink:

<https://organic-farmknowledge.org/et/tool/35469>

OK-Net EcoFeed:

<https://orgprints.org/view/projects/OKNetEcoFeed.html>

This practice abstract was elaborated in the Organic Knowledge Network on Monogastric Animal Feed project. The project is running from January 2018 to December 2020. The overall aim of OKNet EcoFeed is to help farmers, breeders and the organic feed processing industry in achieving the goal of 100% use of organic and regional feed for monogastrics.

Project website: <https://ok-net-ecofeed.eu/>

Project partners:

IFOAM Organics Europe (project coordinator), BE; Aarhus University (ICROFS), DK; Organic Research Centre (ORC), UK; Institut Technique de l'Agriculture Biologique (ITAB), FR; Research Institute of Organic Agriculture (FiBL), CH; Bioland, DE; Associazione Italiana per l'Agricoltura Biologica (AIAB), IT; Donau Soja DS, AT; Swedish University of Agricultural Sciences, SE; ECOVALIA, ES; Soil Association, UK.

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 773911. This communication only reflects the author's view. The Research Executive Agency is not responsible for any use that may be made of the information provided. The authors and editors do not assume responsibility or liability for any possible factual inaccuracies or damage resulting from the application of the recommendations in this practice abstract

